

partijen wilde erkennen' (NSB en NSNAP), 'thans is een van hen afgefallen en is slechts de NSB overgebleven.' Hierop volgde 'langdurig applaus'. Geen wonder: Schmidts woorden werden door zijn gehoor geïnterpreteerd als een toezegging dat de NSB spoedig aan het bewind zou komen. Zij zou dus toch triomferen!

Zonder enig risico te lopen kon Mussert dus zijn acties tegen de NSNAP verscherpen. Zes dagen na Schmidts toespraak bepaalde hij dat het de z.g. Fronten van de NSB niet gepermitteerd was, NSNAP'ers als leden toe te laten en begin september onthief hij de leider van het Medisch Front en de leider van een organisatie van NSB'ers-dierenartsen uit hun functie omdat zij beiden, 'zwei tadellose SS-Männer, weltanschaulich ganz grossgermanisch ausgerichtet' (aldus Rauter), geweigerd hadden, de banden met NSNAP'ers te verbreken. Van Feldmeijer had Mussert geëist dat hij het ongehoorzame tweetal onmiddellijk uit zijn SS zou royeren. Feldmeijer had die eis genegeerd en was meteen steun gaan zoeken bij Rauter jegens wie hij opgemerkt had: 'Man sollte doch Mussert nach dem Osten reisen lassen. Er' (Feldmeijer) 'meint, wenn ihm' (Mussert) 'dort etwas passiere, würde er die schönste Rede halten die er je im Leben gehalten hätte.'¹ Het was een boosaardige humor die Rauter zozeer apprecieerde dat hij zich haastte, Feldmeijers woorden aan Himmler door te geven.

★

Begin september kreeg van Rappard het gevoel dat hem de politieke grond onder de voeten wegzonk. Hij werd (niet als eerste en niet als laatste) slachtoffer van Schmidts dubbelzinnige tactiek. Want enerzijds trachtte Schmidt via de *Parteikanzlei* in München te bereiken dat de *Gestapo* alle verdere activiteit van de NSNAP onder de Nederlanders in Duitsland zou verbieden, anderzijds spiegelde hij van Rappard voor, dat deze na de liquidatie van zijn partij eerst recht een grote toekomst tegemoet zou gaan, nl. als leider van een *volksdeutsche Bewegung* die, ook als de NSB aan de macht kwam, in Nederland een soort 'Duitse' oppositie zou kunnen vormen. Geloofde van Rappard die nonsens? Wij weten het niet. Roemloos maar niet zonder rumoer zou zijn NSNAP ten onder gaan.

Beseffend dat het einde van zijn partij naderde, had van Rappard opdracht gegeven, haar leuzen in versterkte mate op de muren te kalken: 'Holland

¹ Brief, 16 sept. 1941, van Rauter aan Himmler (BDC, 2401-02).